

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

Effects of Internal Environment on Risk Management Efficiency of Rajamangala University of Technology Isan

พัชรา กิจใบ* กัญญาณัฐ รัตนประภาธรรม² และวราพร เปรมพาณิชย์กุล³

Pachara Kitbai* Kanyanat Rattanaphaptham² and Varaporn Prempanichnukul³

Received : March 29, 2020 Revised : May 13, 2020 Accepted : June 29, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จำนวน 99 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพแวดล้อมภายใน ด้านกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และด้านข้อมูลข่าวสารและการควบคุม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม 2) สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการนำองค์กร และด้านโครงสร้างองค์กร ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม ดังนั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ควรใช้สารสนเทศนี้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการดำเนินงานและการจัดวางระบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในปัจจุบัน เพื่อให้หน่วยงานสามารถคาดการณ์และเตรียมความพร้อมได้อย่างทัน่วงที่ส่งผลให้สามารถดำเนินงานตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : สภาพแวดล้อมภายใน ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

* นิติระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการบัญชี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3} Master Student, Master of Accountancy, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

^{2,3} ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3} Assistant Professor, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

Abstract

The objective of this research was to test effects of internal environment on risk management efficiency of Rajamangala University of Technology Isan. The data was collected from 99 division executives of Rajamangala University of Technology Isan. The statistics used for data analysis were multiple correlation analysis and multiple regression analysis. From the analysis of the relationship and the effect, the researcher found that as following. First of all, the internal environment in the aspect work process, human resource management, and information and control had positive relationships and effect on risk management efficiency as a whole. Secondly, internal environment in the aspect leadership and organizational structure did not have positive relationships and effect on risk management efficiency as a whole. Therefore, the executives of Rajamangala University of Technology Isan should use this information as a guideline to develop operational processes and align the management system to be suitable for the current changing situation. This will enable them to anticipate risks and efficiently carry out the risk management process and to achieve their predetermined goals.

Keywords : Internal Environment, Risk Management Efficiency and Rajamangala University of Technology Isan

1. บทนำ

ปัจจุบันย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าการดำเนินงานขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะหน่วยงานสถานศึกษาภาครัฐทุกระดับที่ได้รับผลกระทบที่ต้องปรับการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัลไทยแลนด์ 4.0 ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ และผลักดันให้ทุกองค์กรสามารถอยู่บนพื้นฐานความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้และจำเป็นต้องปรับทิศทางการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการดำเนินงาน (กรมสรรพากร, 2560) เพื่อเพิ่มศักยภาพให้องค์กรสามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรได้กำหนดไว้ แต่หากไม่สามารถจัดการกับประเด็นเหล่านั้นได้สำเร็จ องค์กรอาจจะประสบกับปัญหาจากการดำเนินงานที่ส่งผลมาจากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารขององค์กรต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินงานต่าง ๆ ให้สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ รวมถึงต้องมีกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีระบบการควบคุมภายในที่มีคุณภาพ และกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ดังนั้น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กรให้สอดคล้องและอยู่ในแนวเดียวกับสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารขององค์กรสามารถบริหารจัดการและควบคุมกระบวนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งสามารถบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคลได้

สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) เป็นบรรยากาศหรือลักษณะโดยทั่วไป ในการดำเนินงานขององค์กรที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงานขององค์กรที่สามารถควบคุมได้เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ และทำให้การดำเนินงานขององค์กรประสบผลความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในที่สำคัญขององค์กร ประกอบด้วย ด้านการนำองค์กร (Leadership) ด้านโครงสร้างองค์กร (Organizational Structure)

ด้านกระบวนการทำงาน (Works Process) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) และด้านข้อมูลข่าวสารและการควบคุม (Information and Control) (วันชัย มีชาติ, 2554) เนื่องจากองค์กรต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและความท้าทายที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้เป็นได้ทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อศักยภาพที่อาจจะบั่นทอนหรือส่งเสริมคุณค่าให้กับองค์กร จึงทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรให้ดียิ่งขึ้น (เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2556) ทั้งนี้สภาพแวดล้อมภายในเป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรต้องวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานเป็นอันดับแรก เป็นพื้นฐานสำคัญในกระบวนการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของทุกองค์กร (จันทนา สาขาร และคณะ, 2557) เพื่อให้องค์กรสามารถวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานขององค์กรได้ทันและสามารถดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Efficiency) เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานขององค์กรในทุกระดับ ให้สามารถพัฒนากระบวนการในการทำงานขององค์กรและนำไปสู่การสร้างมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดี ทำให้องค์กรลดโอกาสของความเสี่ยงและขนาดของการสูญเสีย ส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งสามารถใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสมได้ ซึ่งการบริหารความเสี่ยงเป็นการทำนายเหตุการณ์ในอนาคตอย่างมีหลักการ แต่หากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะส่งผลน้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ (นฤมล สอาดโคม, 2550) ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือในการบริหารงานที่จำเป็นขององค์กร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจ ในการบริหารในยุคที่มีการแข่งขันสูงและความไม่แน่นอนจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีทำให้ความเสี่ยงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (อุษณา ภักธมนตรี, 2558) รวมไปถึงการนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงเข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยให้สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นให้สามารถหาวิธีการแก้ไขและป้องกันได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการควบคุมภายในและการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์กร (อังสนา ศรีประเสริฐ, 2553) โดยเฉพาะสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งปัจจุบันได้มีการแข่งขันทางด้านหลักสูตรและนวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างสูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้องค์กรต้องมีการปรับตัวและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทำให้เกิดความคล่องตัว เพื่อให้สามารถอยู่รอดในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (Rajamangala University of Technology Isan) เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นหนึ่งในจำนวนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่มุ่งเน้นด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีที่มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงมุ่งเน้นการปฏิบัติ โดยการจัดการเรียนการสอน การทำวิจัย ผลิตรีขุวิชาชีพ ให้บริการวิชาการในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตนครราชสีมา วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาเขตสกลนคร และวิทยาเขตขอนแก่น (งานสารสนเทศเพื่อการบริหาร, 2558) ซึ่งปัจจุบันได้มีการมีการแบ่งการบริหารงานออกเป็นระดับ ตั้งแต่ระดับวิทยาเขต ระดับคณะ ระดับสำนัก/สถาบัน/ศูนย์ ระดับกอง ระดับสำนักงาน และระดับงาน เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการภายในองค์กรและเตรียมระบบการทำงานรองรับการแข่งขันทางด้านการศึกษา ทั้งนี้หน่วยงานภายในทุกระดับยังไม่เข้าใจบทบาทในการบริหารงานในแต่ละระดับ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เพียงแค่รายงานตามกระบวนการการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้หน่วยงานไม่สามารถวิเคราะห์และรายงานข้อมูลของการประเมินสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานที่แท้จริงของหน่วยงานได้ อีกทั้งไม่สามารถนำไปวางแผนงานและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการขององค์กรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับมหาวิทยาลัยให้มีความพร้อมต่อการแข่งขันทางด้านการศึกษาในอนาคตได้อย่างเข้มแข็งและมีคุณภาพได้ทันต่อสถานการณ์

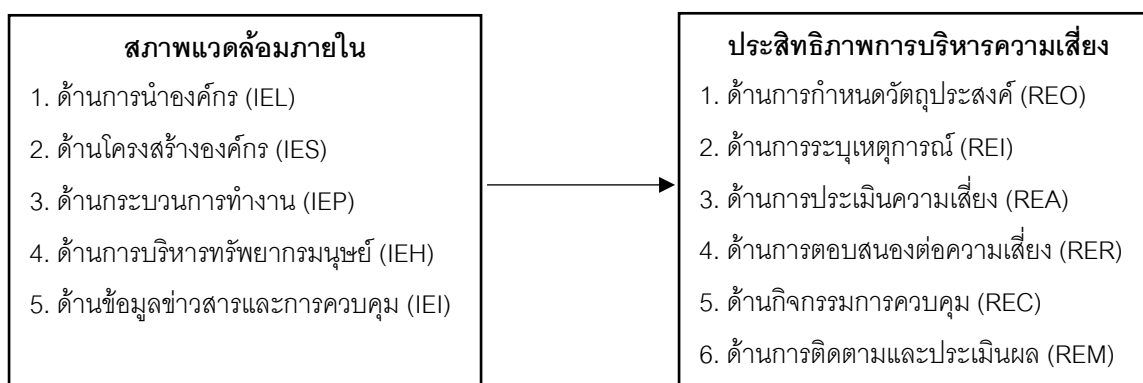
จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย ผลกระทบของสภาพแวดล้อม ภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าสภาพแวดล้อมภายในมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงหรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย สามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาระบบกระบวนการบริหารจัดการองค์กรและการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดจนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในและการบริหารความเสี่ยงเพื่อสามารถนำไปวางแผน ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีให้ดียิ่งขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐานของงานวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ สภาพแวดล้อมภายในเป็นตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง จากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

รูปภาพประกอบ 1

โมเดลของสภาพแวดล้อมภายใน และประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง

2.1 สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) หมายถึง บรรยากาศหรือลักษณะโดยทั่วไปในการดำเนินงานขององค์กรที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงาน และการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ขององค์กรที่สามารถควบคุมได้ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยม แนวทางการบริหารงานตามภารกิจเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ และทำให้การดำเนินงานขององค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

2.1.1 ด้านการนำองค์กร (Leadership) หมายถึง รูปแบบการบริหารงานของผู้บริหารองค์กร ซึ่งพิจารณาจากการกระตุ้นผลักดัน การสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมในองค์กร การกำหนดทิศทางนโยบาย ตลอดจนการสร้างกระบวนการในการปฏิบัติงานขององค์กรสามารถดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้

2.1.2 ด้านโครงสร้างองค์กร (Organizational Structure) หมายถึง รูปแบบของการจัดวางแผนภูมิเกี่ยวกับตำแหน่งและหน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจต่าง ๆ ที่จะทำให้งานสามารถดำเนินการไปได้ รวมถึงการกำหนดรูปแบบของการติดต่อสื่อสารและประสานงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงาน

ทราบขอบเขตการทำงานของแต่ละภาระงานของตน การเชื่อมต่อกันและกลุ่มคนเข้าด้วยกันเพื่อทำงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายขององค์กร

2.1.3 ด้านกระบวนการทำงาน (Works Process) หมายถึง แนวปฏิบัติหรือวิธีการที่องค์กรใช้ในการดำเนินงาน รวมถึงกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ และการวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ รวมไปถึงการจัดโครงสร้างงานที่เหมาะสม มีกลยุทธ์ที่ดีและมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.1.4 ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) หมายถึง กระบวนการในการแสวงหาบุคลากรที่มีคุณภาพ พิจารณาจัดสรรบุคลากรเข้าปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสม ประเมินผลการปฏิบัติงานสามารถพัฒนาทักษะในการดำเนินงานกับบุคลากรและจรรักษ์บุคลากรที่มีความสามารถ เพื่อให้บุคลากรมีคุณสมบัติเหมาะสมกับแต่ละตำแหน่ง

2.1.5 ด้านข้อมูลข่าวสารและการควบคุม (Information and Control) หมายถึง การสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลภายในองค์กร รวมถึงการวิเคราะห์การติดตามและการตรวจสอบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้ ซึ่งจะบ่งบอกถึงความแตกต่างของประเภทและลักษณะของการปฏิบัติงานของหน่วยงานในองค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา เพื่อให้บุคลากรในองค์กรเกิดความรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

2.2 ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Efficiency) หมายถึง ผลลัพธ์ที่ได้จากการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานขององค์กรในทุกระดับ ให้สามารถพัฒนากระบวนการในการทำงานขององค์กรและนำไปสู่การสร้างมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดี ทำให้องค์กรลดโอกาสของความเสี่ยงและขนาดของการสูญเสีย ส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งสามารถใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสมได้ ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) หมายถึง การระบุสิ่งที่องค์กรต้องการที่จะดำเนินการเพื่อวัดความสำเร็จ หรือการบรรลุผล หรือเป็นผลลัพธ์ของการดำเนินงาน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สอดคล้องตามเป้าหมายความสำเร็จที่องค์กรต้องการให้เกิดขึ้น โดยเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กรหรือแผนการดำเนินงานในระดับต่าง ๆ

2.2.2 ด้านการระบุเหตุการณ์ (Event Identification) หมายถึง การระบุถึงความเสี่ยง และโอกาสที่มีผลกระทบสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และการดำเนินงานขององค์กร โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งภายในและภายนอกขององค์กร

2.2.3 ด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการในการวิเคราะห์และการกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน โดยเกณฑ์ที่กำหนดอาจเป็นได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดระดับความเสี่ยง และสามารถทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงว่ามีความรุนแรงในระดับใด

2.2.4 ด้านการตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Response) หมายถึง การจัดทำแผน ความเสี่ยงเพื่อเป็นการกำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางปฏิบัติที่จะช่วยป้องกันหรือลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง โดยการพิจารณาเลือกวิธีที่ควรกระทำเพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ตามผลการประเมินความเสี่ยง ซึ่งต้องเปรียบเทียบความคุ้มค่าเพื่อให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

2.2.5 ด้านกิจกรรมการควบคุม (Control Activities) หมายถึง การกำหนดกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่จะช่วยลดความเสี่ยงและจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการจัดการความเสี่ยงได้ถูกต้องและเป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ และหาวิธีจัดการตอบสนองความเสี่ยงที่คงเหลืออยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.6 ด้านการติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) หมายถึง กระบวนการในการประเมินความคืบหน้าของการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น เพื่อประเมินการอบการบริหารความเสี่ยงและองค์ประกอบที่ใช้เหมาะสมและทันสมัย ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดและให้สามารถรายงานผลการดำเนินงานของการบริหารงานด้านความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญที่หน่วยงานต้องวิเคราะห์และประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมให้เข้ากับสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและความสูญเสียที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร อีกทั้งสามารถวางแผนการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งองค์กรสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนพร เลาจุจิราลัยและคณะ (2561) พบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการบริหารสมรรถนะ สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา วงศ์วรรณ (2555 : บทคัดย่อ) พบว่า วิสัยทัศน์และนโยบายการบริหารงานมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตยาวิดี เกตุวงศา (2553 : บทคัดย่อ) พบว่า คุณลักษณะขององค์กรมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง จึงตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย : H_1 : สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการนำองค์กร มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

H_2 : สภาพแวดล้อมภายใน ด้านโครงสร้างองค์กร มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

H_3 : สภาพแวดล้อมภายใน ด้านกระบวนการทำงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

H_4 : สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

H_5 : สภาพแวดล้อมภายใน ด้านข้อมูลข่าวสารและการควบคุม มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานภายในระดับวิทยาเขต ระดับคณะ ระดับสำนัก/สถาบัน/ศูนย์ ระดับกอง ระดับสำนักงาน ระดับงาน ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จำนวน 121 ราย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, 2559 : เว็บไซต์) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 121 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ถูกต้องและครบถ้วนทั้งหมด จำนวน 99 ชุด คิดเป็นอัตราตอบกลับที่ตอบสนองร้อยละ 81.82 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker และคณะ (2001)

ได้เสนอว่า การส่งแบบสอบถามมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 ถือว่ายอมรับได้ รวมระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล 59 วัน

3.2 การวัดคุณลักษณะตัวแปร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในองค์กร และตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารงาน สถานที่ตั้งของหน่วยงาน งบประมาณที่ได้รับต่อปี และจำนวนบุคลากรในหน่วยงาน

ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมภายใน เป็นตัวแปรอิสระ สามารถจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ประยุกต์ข้อคำถามที่นำมาใช้มาจากการวิจัยของกฤษฎาดี เกตุวงศา (2553 : 134 - 140) ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร จำนวน 4 ข้อ 2) ด้านโครงสร้างองค์กร จำนวน 4 ข้อ 3) ด้านกระบวนการทำงาน จำนวน 4 ข้อ 4) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 4 ข้อ 5) ด้านข้อมูลข่าวสารและการควบคุม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง เป็นตัวแปรตาม สามารถจำแนกออกเป็น 6 ด้าน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ประยุกต์ข้อคำถามที่นำมาใช้มาจากการวิจัยของบุญจมาศ สมสุระ (2557 : 122 - 125) ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ จำนวน 4 ข้อ 2) ด้านการระบุเหตุการณ์ จำนวน 4 ข้อ 3) ด้านการประเมินความเสี่ยง จำนวน 4 ข้อ 4) ด้านการตอบสนองต่อความเสี่ยง จำนวน 4 ข้อ 5) ด้านกิจกรรมการควบคุม จำนวน 4 ข้อ 6) ด้านการติดตามและประเมินผล จำนวน 4 ข้อ

3.3 คุณภาพของเครื่องมือวัด

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item – total Correlation ซึ่งสภาพแวดล้อมภายใน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.726 – 0.955 และประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง ซึ่งค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.736 – 0.945 ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ ท้ายเรือคำ (2552 : 90) ได้เสนอว่าเกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม 0.40 ขึ้นไป ถือว่ามีคุณภาพในระดับดีมากและหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งสภาพแวดล้อมภายใน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.899 – 0.961 และประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.914 – 0.955 ซึ่งสอดคล้องกับ Hair และคณะ (2014) ได้เสนอว่าค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือต้องมีค่า 0.70 ขึ้นไป จึงจะถือว่ายอมรับได้

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณทดสอบ ผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{สมการ TRE} = \beta_0 + \beta_1\text{IEL} + \beta_2\text{IES} + \beta_3\text{IEP} + \beta_4\text{IEH} + \beta_5\text{IEI} + e$$

- เมื่อ β = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
- TRE = ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม
- IEL = สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการนำองค์กร
- IES = สภาพแวดล้อมภายใน ด้านโครงสร้างองค์กร
- IEP = สภาพแวดล้อมภายใน ด้านกระบวนการทำงาน
- IEH = สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์
- IEI = สภาพแวดล้อมภายใน ด้านข้อมูลข่าวสารและการควบคุม
- e = ค่าความคลื่อนของการพยากรณ์

4. ผลลัพธ์จากการวิจัยและอภิปรายผล

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมภายในกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตัวแปร	TRE	IEL	IES	IEP	IEH	IEI	VIFs
$\bar{X}$	3.828	4.114	3.886	3.881	3.894	3.934	
S.D.	0.537	0.562	0.737	0.620	0.602	0.571	
TRE	-	0.678*	0.656*	0.805*	0.721*	0.776*	
IEL		-	0.775*	0.752*	0.655*	0.718*	3.453
IES			-	0.726*	0.676*	0.604*	3.109
IEP				-	0.692*	0.767*	3.498
IEH					-	0.701*	2.503
IEI						-	3.091

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรอิสระสภาพแวดล้อมภายในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.656–0.805 และตัวแปรอิสระสภาพแวดล้อมภายในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระสภาพแวดล้อมภายใน มีค่าตั้งแต่ 2.503 – 3.498 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญ (Black, 2006 : 585)

ตาราง 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สภาพแวดล้อมภายใน	ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง		t	p-value
	โดยรวม			
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.562	0.231	2.436*	0.017
ด้านการนำองค์กร (IEL)	-0.024	0.095	-0.256	0.799
ด้านโครงสร้างองค์กร (IES)	0.044	0.069	0.637	0.526
ด้านกระบวนการทำงาน (IEP)	0.353	0.087	4.053*	<0.0001
ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (IEH)	0.179	0.076	2.358*	0.020
ด้านข้อมูลข่าวสารและการควบคุม (IEI)	0.287	0.089	3.233*	0.002
F = 50.683 p < 0.0001 Adj R ² = 0.717				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า 1) สภาพแวดล้อมภายใน ด้านกระบวนการทำงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม เนื่องจากการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการทำงานของหน่วยงานให้สามารถดำเนินงานได้ตามกลยุทธ์ที่หน่วยงานได้วางไว้ พร้อมทั้งส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุเป็นไปตามแผนงานของหน่วยงาน ดังนั้น เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความสูญเสียให้กับหน่วยงาน จึงควรมีการคาดการณ์ในอนาคตและเตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า โดยการวางแผนการดำเนินงานและสร้างกระบวนการทำงานที่ดี มีการปรับปรุงการทำงานที่เหมาะสมและให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานปัจจุบันอยู่เสมอ ทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานตามกรอบกระบวนการงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชนงกรณ์ กุณทลบุตร (2556 : 237) กล่าวว่า การจัดการระบบการทำงานเป็นสิ่งสำคัญต่อองค์กร รวมถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้ตรงกับสถานการณ์ปัจจุบันจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการดำเนินงานให้สามารถขับเคลื่อนกระบวนการทำงาน โดยการนำวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานในทุก ๆ ส่วนงาน เพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนพร เลาจุราลัย และคณะ (2561) พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการบริหารจัดการสโมสรโรตารี ซึ่งควรใช้กลยุทธ์ขององค์กรให้เหมาะสมกับสภาพขององค์กร และควรจัดวางระบบในการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสม เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงานและเกิดประสิทธิภาพต่อองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zain และ Kassim (2012) พบว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กรส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนากระบวนการทำงานและปรับปรุงการดำเนินงานของบริษัทอย่างต่อเนื่อง โดยต้องให้อิสระและเสรีภาพของการสร้างบรรยากาศในองค์กร ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ที่นำไปสู่การปรับปรุงผลิตภัณฑ์และกระบวนการดำเนินงานที่หลากหลายมากขึ้น

2) สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม เนื่องจากการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เป็นกลไกและกระบวนการที่สำคัญ

ที่จะส่งผลในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหน่วยงานสามารถกำหนดวิธีการและระดับความรู้ในการสรรหาบุคลากรและการพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับงานแต่ละด้าน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการบรรจุแต่งตั้งให้เหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบได้ ดังนั้นเมื่อหน่วยงานสามารถควบคุมกระบวนการทำงานของบุคลากรได้อย่างมีคุณภาพและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างชัดเจนและเหมาะสมกับตำแหน่ง เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลให้หน่วยงานสามารถลดโอกาสที่จะเกิดความสูญเสียที่ส่งผลต่อความสำเร็จของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญภัทร จันทรชิวา และคณะ (2560) พบว่า บรรยากาศองค์การ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และด้านมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ส่งผลทางบวกต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อองค์การและเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยผลักดันให้องค์การดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย องค์การจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาองค์การให้มีความได้เปรียบเชิงการแข่งขันมากขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของชนกรรณ์ กุณทลบุตร (2556 : 104) กล่าวว่า การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์กร จะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้ อันดับแรกคือการจัดคนเข้าทำงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่ รวมไปถึงการวางแผนเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อส่งผลการคงอยู่ของทรัพยากรบุคคลจนนำไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนขององค์กร

3) สภาพแวดล้อมภายใน ด้านข้อมูลข่าวสารและการควบคุม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม เนื่องจากการสื่อสารและการถ่ายทอดข้อมูลของหน่วยงานเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารจะสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านการวิเคราะห์ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้หน่วยงานสามารถควบคุมการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้ลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและความผิดพลาดทำให้เกิดความสูญเสียในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ทั้งนี้หน่วยงานยังสามารถสร้างกระบวนการในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินงานเป็นไปตามแผนการปฏิบัติและส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้ พร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา วงศ์วรรณ (2555) พบว่า วิสัยทัศน์ด้านข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม เนื่องจากบุคลากรทุกระดับจำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสาร ในการดำเนินงานในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการเครื่องมือชี้้นำในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารทุกระดับจำเป็นต้องได้รับข้อมูลทุกด้านขององค์กรเพื่อพิจารณาการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร ความเสี่ยงว่าเป็นไปตามแผนงาน และวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดของฐาปนา จิมไพศาล (2559 : 12) กล่าวว่า ข้อมูลข่าวสารเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เกิดจากการนำข้อมูลผ่านระบบการประมวลผล คำนวณ วิเคราะห์และแปลความหมายเป็นข้อความอย่างเป็นระบบ มีความเชื่อถือได้ของข้อมูลทำให้ผู้บริหารและพนักงานในองค์กรรับทราบข้อมูลข่าวสารทันต่อการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมมากขึ้น และสามารถติดตามและตรวจสอบเพื่อให้การปฏิบัติงานและผลที่ได้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนพร เลาวจุริลาชัย และคณะ (2561) พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนมีหน้าที่พัฒนาความรู้ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถประมวลผลความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ ปรับเปลี่ยนทัศนคติบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน

4) สภาพแวดล้อมภายใน ด้านการนำองค์กร และด้านโครงสร้างองค์กร ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม เนื่องด้วยปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของระดับอุดมศึกษาได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ ให้หน่วยงานสามารถกำหนดรูปแบบในการบริหารงานและความเป็นอิสระในการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานมากยิ่งขึ้น ในการนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน เพื่อใช้ในการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาแทน และได้เน้นระบบการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในการกระบวนการบริหารการศึกษา และต้องมีหน่วยตรวจสอบภายในของหน่วยงานที่คอยกำกับติดตามควบคุมภายในและกำกับการบริหารความเสี่ยงขององค์กรให้เป็นไปตามกรอบแนวปฏิบัติของการตรวจสอบและการควบคุมภายใน รวมถึงเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งการรายงานผลการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงเป็นไปในภาพรวมของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นอาจส่งผลทำให้หน่วยงานภายในของสถาบันยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานและการให้ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตยาวิดี เกตุวงศา (2553 : 121) พบว่า คุณลักษณะองค์กรด้านกลยุทธ์ขององค์กร ด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านระบบและวิธีการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการจัดคนเข้าทำงาน ด้านค่านิยมขององค์กร ด้านทักษะและการทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงในด้านการลดโอกาสที่จะเกิดการสูญเสียจากการดำเนินงาน และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงได้เข้ามามีบทบาทในสถาบันอุดมศึกษาโดยการนำมากำหนดไว้ในเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา และนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในการบริหารการศึกษา แต่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่เข้าใจในเรื่องการบริหารความเสี่ยงที่ยังไม่เพียงพอครบทุกกระบวนการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวลา ละวาทิน (2559) พบว่า บุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับกิจกรรมและระดับประโยชน์การบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการบริหารความเสี่ยงว่าทำแล้วได้ประโยชน์อะไรจากกิจกรรมดังกล่าว อาจทำให้องค์กรขาดช่วงหน้าบุคลากรทำกิจกรรมนี้ลดลง ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยต่อไป

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยควรศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงในกลุ่มประชากรเดิม แต่ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลซ้ำระยะหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างเดิมว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งอาจจะทำให้นักวิจัยมีประสิทธิผลและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น และควรศึกษาถึงผลกระทบและความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ และภาคธุรกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ควรกำหนดกรอบแนวคิดที่มีตัวแปรแทรกที่อาจมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยง เช่น ระบบการควบคุมภายใน กระบวนการทำงาน เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

5.2 ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในขององค์กร โดยการออกแบบระบบต่าง ๆ ในการบริหารงานภายในองค์กร เพื่อให้หน่วยงานสามารถกำหนดแนวทางที่เหมาะสม และวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามกลยุทธ์พร้อมทั้งนำไปสู่การบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ และสามารถกำหนดนโยบายด้านการบริหารงานได้อย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นการรักษาระบบงาน ที่มีคุณภาพและเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานและพัฒนาการการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้ รวมถึงสามารถวิเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้และรายงานผลการดำเนินงานได้อย่างทันเวลา และเป็นแนวทางการพัฒนาระบบกระบวนการบริหารจัดการภายในและการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการดำเนินงานขององค์กร ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายในที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในยุคปัจจุบัน เพื่อสามารถเตรียมความพร้อมและนำไปพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานให้ดียิ่งขึ้น

6.สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายในกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมภายใน ด้านกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านข้อมูลข่าวสารและการควบคุม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงโดยรวม สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมภายในมีความสำคัญในการช่วยให้การบริหารจัดการหน่วยงานและกระบวนการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จึงควรให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมภายใน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการดำเนินงาน และการจัดวางระบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในปัจจุบัน เพื่อให้หน่วยงานสามารถคาดการณ์และเตรียมความพร้อมได้อย่างทันทั่วทั้งที่ส่งผลให้สามารถดำเนินงานตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสรรพากร. (2560). มุมสรรพากร. *วารสารสรรพากร* : กรมสรรพากร, 6(59), 22.
- กฤตยาวิดี เกตุวงศ์. (2553). *ผลกระทบของคุณลักษณะองค์กรที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กัญญาภัทร จันท์ขาว ธนาญ ภูมิวิทย์ และนิศย์ หทัยสิงห์ สุขศรี. (2560). บรรยากาขององค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 10(2), 49-55.
- งานสารสนเทศเพื่อการบริหาร. (2558). *รายงานประจำปี*. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- จันทนา สาขากกร นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทร์เพชร. (2557). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็นเพรช.

- จันทิมา วงศ์วรรณ. (2555). ผลกระทบของวิสัยทัศน์และนโยบายที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร. (2556). หลักการจัดการองค์การและการจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลาวา ละวาทิน. (2559). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงของสถาบันอุดมศึกษา. วารสารวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(1), 61-69.
- ฐาปนา ชิมไพบาล. (2559). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล สอาดโคม. (2550). การบริหารความเสี่ยงองค์กร. กรุงเทพฯ : สุสานการพิมพ์.
- เนตรพัฒนา ยาวีราข. (2556). การจัดการสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : บริษัท ทริปปี้ล กรุ๊ป จำกัด.
- เบญจมาศ สมสุระ. (2557). ผลกระทบของประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงสมัยใหม่ที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรของธุรกิจของผลิตอาหารในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2559). โครงสร้างการบริหารหน่วยงาน. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.rmuti.ac.th/2015/th/faculty-and-institution/departement>
- รัชณี อัศวจุฬามณี. (2555). ผลกระทบของสภาพแวดล้อมและศักยภาพภายในองค์กรที่มีผลต่อความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนพร เลาจุริลย์ เกียรติชัย วีระญาณนนท์ และวรรณสินธุ์ สัตยานุวัตร. (2561). ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารจัดการสโมสรโรตารีในประเทศไทย. วารสารบัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 11(2), 39-49.
- วันชัย มีชาติ. (2554). การบริหารองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารความเสี่ยง. ค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.udru.ac.th/~qaudru/attachments/article/71/คู่มือบริหารความเสี่ยง.pdf>
- อังสนา ศรีประเสริฐ. (2553). การบริหารความเสี่ยงกับการตรวจสอบภายใน. วารสารวิชาการ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 30(1), 151-161.
- อุษณา ภัทรมนตรี. (2558). การตรวจสอบภายในสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2001). *Marketing research* (7th ed.). New York : John Wiley & Sons.
- Black, K. (2006). *Business statistics for contemporary decision making*. (4th ed.). New York : John Wiley & Sons.
- Hair, J.F., Black, W.C., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis*. (6th ed.). New Jersey : pearson.
- Zain, M., & Kassim, N. M. (2012). The Influence of Internal Environment and Continuous Improvements on Firms Competitiveness and Performance. *International Congress on Interdisciplinary Business and Social Science*, 65, 26-32.